

การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

USE OF ACCOUNTING INFORMATION FOR COST MANAGEMENT OF COMMUNITY ENTERPRISE BAN NUM PHON, PAK TOM SUB-DISTRICT WEAVE GROUP, CHIANG KHAN DISTRICT, LOEI PROVINCE

> วนันพรณ์ ชื่นพิบูลย์¹ Wanunporn.chue@lru.ac.th

> > โทรศัพท์: 09-9467-4654

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน กลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ใช้วิธีศึกษาในเชิงทฤษฎี การสำรวจ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 หมู่บ้าน 20 ครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหานำไปสู่การพัฒนารูปแบบ บริหารจัดการ การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนทักษะและพัฒนาศักยภาพในการผลิต และการสร้างรายได้ชุมชนด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ การศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของกลุ่มในการบริหารจัดการยังไม่เป็นรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะใช้วิธีต่างคนต่างทำที่บ้านและขายเอง ไม่มีการรวมตัว กัน 2) การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อวิเคราะห์รายรับ-รายจ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ เป็นเพียงแค่การกะประมาณการ เท่านั้น ยังไม่มีรูปแบบการจัดทำอย่างจริงจัง 3) การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม พบว่า การกำหนดราคา ขายเป็นไปโดยใช้ราคาตลาด ขายตามสภาพ ขนาดของผลิตภัณฑ์ หรือบางครั้งใช้วิธีขายต่ำกว่าราคาทุนที่ประมาณการไว้ เนื่องจาก รูปแบบผลิตภัณฑ์ยังไม่หลากหลาย และยังขาดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพ

ดังนั้นในการศึกษาลักษณะเชิงกายภาพของกลุ่มจักสานตำบลปากตม ชุมชนมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มโดยการ จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของกลุ่ม การเข้าใจวิธีคำนวณ จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขายที่เหมาะสม เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานที่เข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนาทักษะการจักสานผลิตภัณฑ์ให้ได้รับมาตรฐาน และการรับงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ: การใช้ข้อมูลทางการบัญชี, การบริหารจัดการต้นทุน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานตำบลปากตม

Abstract

The Objective of this research article aims to study the use of accounting information to manage the cost of community enterprise products., Ban Nam Phon Weaving Group, Pak Tom Sub-district Weaving Group, Chiang Khan District, Loei Province, using theoretical study methods, survey and workshop training. The study was conducted from a sample group of 2 villages, 20 households, analyzing the data with content analysis to develop a management model. Establish a sustainable community enterprise group Guidelines for developing the strength of community enterprises: Skill support and production potential development and generating community income by analyzing product costs. The research results revealed that 1) The general condition of the group in the management was yet to be a community enterprise group model. Therefore, it will use different methods, which other people make at home and sell themselves No merger 2) Using accounting information to analyze income-expense, Calculation of the break-even point of the product It's just an estimate. 3) Product cost analysis to determine the appropriate selling price found that the selling price was determined by using the market price, selling according to the condition and size of the product. Or sometimes use the method of selling below the estimated cost price because the product form still needs to be more diverse and needs the skills to develop quality products.

Therefore, to study the physical characteristics of the basketry group in Pak Tom Sub-district. The community needs to develop the group's potential by establishing a sustainable community enterprise group. Improve group management by accounting for the group's income and expenses, understanding how to calculate the break-even point of a product, and analyzing product costs to determine the appropriate selling price. Finally, to create guidelines for developing the strength of the group, including developing the skills of weaving products to meet the standards and receiving financial support for developing community enterprises from relevant agencies.

Keywords: Use Of Accounting Information, Cost Management, Community Enterprise Pak Tom Sub-district Weaving Group

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ตำแหน่ง นักวิชาการ หน่วยงานสังกัด สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise: SMCE) เกิดขึ้นอย่างมากหมายในแต่ละท้องถิ่น จากการส่งเสริมของทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานทางสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนใน ท้องถิ่นมีรายได้ในครัวเรือนมากขึ้น เป็นการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชุมชนในท้องถิ่น มีการอนุรักษ์และพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สอดรับกับการส่งเสริมและรณรงค์การใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงแนวทางการพัฒนาให้สู่ระดับสากล สร้างเครือข่าย ที่เข้มแข็ง ทำให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดที่เกิดจากการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคที่เป็นสินค้าในครัวเรือนสู่สินค้าเศรษฐกิจสากล มีมาตรฐานที่รองรับ มีคุณภาพเป็นตัวการันตี มีความน่าเชื่อถือ มีความปลอดภัยจากการใช้สินค้าอุปโภคและบริโภคดังกล่าว ผลิตภัณฑ์ชุมชนเดิมทีมีจุดเริ่มต้นเกิดจากการผลิตสินค้าเพื่อใช้ในครัวเรือนเท่านั้น มีจำนวนการผลิตสินค้าไม่เยอะ รูปแบบไม่ หลากหลาย ความคงทนแข็งแรงของผลิตภัณฑ์นั้น จะขึ้นอยู่กับการเลือกวัสดุที่ใช้และมักจะทำด้วยวัตถุดิบที่หาได้จากท้องถิ่นนั้นๆ และสิ่งเหล่านี้ก็เป็นต้นทุนการผลิตพื้นฐานอย่างหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการดำเนินงานของชุมชน การสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนจึง เป็นสิ่งจำเป็นที่สุด เพราะจุดเปราะบางมีหลายจุดในเรื่องขององค์ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การจัดการ การตลาด แรงงาน เทคโนลยีการผลิต การเงิน และการบัญชี โดยเฉพาะทางด้านการบัญชี ยังมีการจัดทำบัญชีอย่างไม่เป็นระบบ (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2564)

ในส่วนงานภาครัฐมีการส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนด้วยวิสาหกิจชุมชนจากต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเอง เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนและพัฒนามาตรฐานการดำเนินงานที่สูงขึ้น มีการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้วิสาหกิจชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองในชุมชนเป็นหลัก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ในการดำเนินงานที่กิจการชุมชน โดยชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการ เพื่อการส่งเสริม วิสาหกิจชุมชนการเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างโอกาสและ รายได้ของชุมชนฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (ทัศน์ชัย ศิริวรรณ, 2564) แม้ว่าจะมีหลายส่วนงานที่พร้อมให้การ สนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แต่ยังขาดการจัดการการบริหารการดำเนินงานที่ดีในด้านการผลิต การตลาดของวิสาหกิจ ชุมชน ความพร้อมของชุมชนเพื่อการทำวิสาหกิจชุมชน การเข้าถึงของวิสาหกิจชุมชนกับโครงการต่างๆ ของรัฐ รวมถึงการจัดทำบัญชี ของวิสาหกิจชุมชน หลักการบันทึกทางบัญชี การวิเคราะห์บัญชีและแนวคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดราคาขาย เพื่อนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจการบริหารจัดการกลุ่มในอนาคต

ข้อมูลทางการบัญชีมีความสำคัญกับผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอก เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบ การจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับลักษณะและรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเมื่อมีการก่อตั้งจดทะเบียนกลุ่มจากสำนักงาน การเกษตรท้องถิ่นแล้ว วิสาหกิจชุมชนจะต้องจัดทำงบการเงินพื้นฐานซึ่งมีรายได้และค่าใช้จ่ายมาจากผลผลิตของกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตาม กระบวนการทางการบัญชีการเงินโดยทั่วไป คือหลักการรับรู้รายรับ รายจ่าย ยอดคงเหลือของกลุ่ม เพื่อนำผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ไปประกอบการวางแผนการจัดสรรงบประมาณการผลิต ต้นทุนต่างๆ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดผลการดำเนินของกลุ่ม ควบคุมการ ดำเนินงานของกลุ่ม และวางแผนการดำเนินงานต่อไป ดังนั้น ข้อมูลรายรับ รายจ่าย ต้นทุนที่เกิดขึ้น จึงเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่ คณะกรรมการของกลุ่มจะต้องศึกษา และนำมาวิเคราะห์เพื่อจะได้ทราบโครงสร้างทางการเงินของกลุ่ม ความสามารถในการหากำไร และแผนการดำเนินงานในอนาคต

ดังนั้น บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จะช่วยให้มีการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน
มีรูปแบบบริหารจัดการที่ดี สร้างรายได้ลดรายจ่ายจากการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขาย
ที่เหมาะสม นำไปสู่วิสาหกิจชุมชนเครือข่ายขนาดใหญ่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็ง
ของกลุ่มจักสาน เพื่อการบริหารจัดการระบบของวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพทั่วไปของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
- 2. เพื่อศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารจัดการกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
- 3. เพื่อศึกษาจุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 4. เพื่อศึกษาต้นทุนผลิตภัณฑ์ในการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

รูปแบบการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การศึกษาเรื่อง "การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหาร จัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย" ผู้วิจัยเริ่มศึกษาเชิงเอกสาร แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อทำการเก็บข้อมูลในเชิงลึก (In-Depth interview)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการคัดเลือกด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้ข้อมูลโดยเลือกผู้ให้ข้อมูลจากบุคคล ที่เป็นผู้ปฏิบัติการหลัก (Key actors) ของแต่ละหมู่บ้านจากทั้งหมด 1 หมู่บ้าน 2 หมู่ โดยแยกเป็น 1) บ้านน้ำพร หมู่ 2 จำนวนผู้ สัมภาษณ์ 10 คน 2) บ้านน้ำพร หมู่ 6 จำนวนผู้สัมภาษณ์ 10 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะเชิงกายภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดเป็นแบบเลือกคำตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การทำบัญชี รับ-จ่าย การคำนวณจุดคุ้มทุน และการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดราคาขาย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 4.1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการเก็บรวมรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยเลือกใช้วิธีสังเกตุ และสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ชุมชนกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร
 - 4.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงสมาชิกกลุ่มจักสานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม
 - 4.1.3 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ปัจจุบัน
 - 4.1.4 การวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อหาจุดคุ้มทุน
 - 4.1.5 การวิเคราะห์ต้นทุนและกำหนดราคาขายที่เหมาะสม
 - 4.1.6 ข้อเสนอแนะ
- 4.2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยการสอบถาม ข้อมูลด้วยตนเอง รวมถึงการศึกษาค้นคว้าจากเว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลปากตม พัฒนา ชุมชนจังหวัดเลย พัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคาน สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย กรมสำนักงานเกษตร เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสัมภาษณ์จากภาคสนามเรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจักสานผลิตภัณฑ์ชุมชนบ้านน้ำพร ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จาก แบบสัมภาษณ์ ถอดคำสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง จัดกลุ่มประเด็นข้อความ ทำการอธิบายขยายความ เรียบเรียงถ้อยคำ จากข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ให้มาทำการตีความ (Interpretation) มาสนับสนุนการตีความและพรรณนาความ (Description) เป็นการร้อย เรียงถ้อยคำจัดลำดับการเกิดขึ้นก่อน-หลัง พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาเหตุการณ์ต่างๆให้สัมพันธ์กัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ชุมชนและการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มจักสาน และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณ การบรรยาย และสรุป ผลการวิจัย โดยใช้สูตรในการคำนวณ มีดังนี้

- 1. สูตรการวิเคราะห์การสะสมต้นทุนการผลิต (จรรยา ลิมปภากุล, 2565 หน้า 1-4)
 - 1.1 ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรงใช้ไป+ค่าแรงงานทางตรง+ค่าใช้จ่ายในการผลิต)
- 2. สูตรการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน โดย (เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ, 2558 หน้า 88)
 - 2.1 จุดคุ้มทุนเป็นหน่วย

ดันทุนคงที่ กำไรส่วนเกินต่อหน่วย

2.2 จุดคุ้มทุนเป็นบาท

ดันทุนคงที่ อัตรากำไรส่วนเกิน

- 3. สูตรการวิเคราะห์ราคาขาย (นาตยา ตรีรัตน์ดิลกกุล, 2549 หน้า 5-3)
 - 3.1 กำหนดราคาขายจากต้นทุนผันแปร

ราคาขาย = ต้นทุนผันแปร + (อัตราส่วนเพิ่ม x ต้นทุนผันแปร)

3.2 กำหนดราคาขายจากต้นทุนเต็ม

ราคาขาย = ต้นทุนรวม + (อัตราส่วนเพิ่ม × ต้นทุนรวม)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลทางการบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุน การกำหนดจุดคุ้มทุน ผลิตภัณฑ์ และการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยายพรรณาความเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหาให้สัมพันธ์กัน และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

- 1. สภาพทั่วไปของกลุ่มจักสานบ้านน้ำพรในปัจจุบัน พบว่า ในแต่ละหมู่บ้านจาก 5 หมู่บ้าน 8 หมู่ ผู้เป็นสมาชิกที่ทำการจัก สานมีความสนใจในการจักสานเส้นพลาสติก อันเนื่องมาจากการส่งเสริมอาชีพจากพัฒนาชุมชนอำเภอเชียงคานในเบื้องต้น และบาง หมู่บ้านได้มีการพัฒนาทักษะการจักสานเส้นพลาสติกเป็นของใช้ในครัวเรือน จากการส่งเสริมด้วยงบประมาณยุทธศาสตร์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รวมถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ และต่อยอดองค์ความรู้จากผู้ประกอบการรายย่อย ในต่างอำเภอ และต่อมาได้จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชื่อกลุ่มจักสานบ้านน้ำพร มีสมาชิกกลุ่มจักสานจากบ้านท่าดีหมีเข้าร่วม แต่ยังไม่ได้มีการวางแผนการจำหน่ายที่ดีใช้เพียงการประมาณราคาขาย การกะประมาณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาขาย รวมถึงประมาณ การรายรับ-รายจ่าย จากการจดจำในแต่ละเดือนเท่านั้น และในบางหมู่บ้านก็มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนรายรับ-รายจ่าย บ้างเป็นบาง ครัวเรือนเท่านั้น
- 2. การวิเคราะห์ต้นทุนของผลิตภัณฑ์จักสานเส้นพลาสติก สำหรับผลิตภัณฑ์ตะกร้าทรงกล่องขนาด 8x8 จำนวน 40 ใบ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจักสาน เมื่อวิเคราะห์คำนวณหาต้นทุนการผลิต พบว่า กลุ่มจักสานมีค่าเสื่อมราคาต่อครั้งตามจำนวน ที่ใช้งานจากการคิดค่าเสื่อมราคาเงินลงทุนเริ่มแรกจะอยู่ที่ 3.89 บาท ต่อครั้ง มีต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ไปจำนวน 45.98 บาท/ใบ มีต้นทุน

ค่าแรงงานจำนวน 37.50 บาท /ใบ มีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 7.28 บาท/ใบ และมีต้นทุนการผลิตต่อ 1 ใบ = 94.65 บาท ดังแสดงได้ในตารางที่ 1 - 4

ตารางที่ 1 การคำนวณต้นทุนคงที่จากเงินลงทุนเริ่มแรก

ชื่ออุปกรณ์	จำนวน หน่วย	ราคาต่อ หน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	ประมาณ อายุใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อราคา (ต่อปี)	ค่าเสื่อราคา (ต่อเดือน)	ค่าเสื่อม ราคา(ต่อ ครั้ง)
1. ตัวตอก	5 อัน	150	750	2	375	12.50	1.25
2. กรรไกร	10 อัน	60	600	5	120	4	0.4
3. คีมปากจิ้งจก	2 ตัว	550	1,100	10	110	3.67	0.73
4. หัวแร้งเจาะ	5 ตัว	150	750	2	375	12.50	0.50
5. ปืนยิงกาว	5 ตัว	120	600	3	200	6.67	0.67
6. กิ๊บเหล็กหนีบผ้า	5 ชุด	20	100	5	20	0.67	0.34
รวม			3,900		1,200	40.01	3.89

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มจักสานมีเงินลงทุนเริ่มแรกในการผลิตสินค้าทั้งหมดจำนวน 3,900 บาท เมื่อคิดต้นทุนคงที่ซึ่งก็คือ ค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีเส้นตรงจะอยู่ที่ 1,200 บาทต่อปีหากคิดค่าเสื่อมราคาเป็นเดือนจะอยู่ที่ 40.1 บาทต่อเดือน และหากคิดค่าเสื่อม ราคาต่อครั้งตามจำนวนที่ใช้งานจะอยู่ที่ 3.89 บาท ต่อครั้ง

ตารางที่ 2 การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

วัตถุดิบที่ใช้	จำนวน หน่วย (เดือน)	ราคาต่อ หน่วย (บาท)	ราคาทุน (บาท)	ต้นทุนวัตถุดิบ ต่อหน่วย (บาท)	วัตถุดิบที่ใช้ ต่อหน่วย (1 ใบ)	ต้นทุน วัตถุดิบ 1 ใบ (บาท)
1. เส้นพลาสติก	10 กก.	140	1,400	140	0.25 กก.	35
2. หมุดตอก	160 คู่	90	90	0.56	4 คู่	2.24
3. สายยางกลม	1,840 ซม.	350	350	0.19	46 ซม.	8.74
รวม		580	3,900	140.75		45.98

จากตารางที่ 2 พบว่า วัตถุดิบทางตรงที่ใช้ในการผลิตทั้งหมด จำนวน 10 กิโลกรัมต่อเดือน เส้นพลาสติกจำนวน 1 กิโลกรัม สามารถผลิตตะกร้าสานทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 4 ใบ และใน 1 เดือนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพรสามารถผลิต ตะกร้าสานทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 40 ใบ มีต้นทุนวัตถุดิบทางตรงใช้ไป 35 บาท/ใบ มีต้นทุนวัตถุดิบทางอ้อม 10.98 บาท/ใบ รวมต้นทุนวัตถุดิบทางตรง 45.98 บาท/ใบ

ตารางที่ 3 การคำนวณค่าแรงงาน

รายการ	หน่วยที่ผลิต ได้ต่อเดือน (ใบ)	ค่าแรง ต่อเดือน (บาท)	ต้นทุน ค่าแรง (1 ใบ)	จำนวนชั่วโมง แรงงานเฉลี่ย ที่ใช้ต่อ 1 ใบ (ชม.)	ต้นทุน ค่าแรงงาน เฉลี่ยต่อ 1 ใบ (บาท)
1. ค่าแรงงานทางตรง	40	6,000	150	4	37.50
รวม		6,000	150		37.50

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร ใช้แรงงานทางตรงในการสานตะกร้าพลาสติกทรงกล่องขนาด 8x8 ได้จำนวน 2 ใบต่อวัน ใน 1 เดือนมีจำนวนวันทำงานทั้งหมด 20 วัน ซึ่งนับเป็นจำนวน 1 รอบการทำงานปกติ โดยนับตามชั่วโมง การทำงานปกติใน 1 วัน มี 8 ชั่วโมง มีค่าแรงงานทางตรงที่เกิดขึ้นทั้งหมด 6,000 บาท

ตารางที่ 4 การคำนวณค่าใช้จ่ายในการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการผลิต	จำนวนที่ใช้	ราคาต่อหน่วย	ค่าใช้จ่ายต่อเดือน	
	(หน่วย)	(บาท)	(บาท)	
ค่าไฟฟ้า	30 ยูนิต	5	150	
ค่าน้ำ	45 หน่วย	2	90	
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	1 เดือน	40	40	
วัตถุดิบทางอ้อม	1 ครั้ง	11	11	
รวม		58	291	

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร มีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าคือค่าไฟฟ้า 150 บาท ค่าน้ำ 90 บาท ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 40 บาท วัตถุดิบทางอ้อม 11 บาท และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำพร จะมีค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 291 บาท/เดือน และมีค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อใบเฉลี่ย เท่ากับ 7.28 บาท (291 บาท / 40 ใบ)

ดังนั้นต้นทุนการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์ตะกร้าทรงกล่องขนาด 8x8 จำนวน 1 ใบ = 94.65 บาท/ใบ

3. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนของผลิตภัณฑ์จักสานบ้านน้ำพร สำหรับผลิตภัณฑ์ตะกร้าทรงกล่องขนาด 8x8 จำนวน 40 ใบ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจักสาน พบว่า ในการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนหน่วยกลุ่มจักสานจะต้องขายผลิตภัณฑ์ให้ได้จำนวน 135 ใบ และหากวิเคราะห์จุดคุ้มทุนเป็นจำนวนเงินจะต้องขายให้ได้จำนวน 26,870 บาท เมื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อกำหนดราคา ขายตามวิธีต้นทุนผันแปรจะต้องขายอยู่ที่ใบละ 142 บาท จึงจะมีกำไรตามเป้าหมายที่ต้องการ 50% และเมื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุน เพื่อกำหนดราคาขายตามต้นทุนเต็มจะต้องขายอยู่ที่ใบละ 240 บาท จึงจะมีกำไรตามเป้าหมายที่ต้องการ 50%

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร มีลักษณะทางกายภาพในการใช้ข้อมูลทางการบัญซีเพื่อการบริหาร จัดการกลุ่มยังไม่คลอบคลุมรวมถึงยังไม่ใช่วิธีที่ถูกต้อง โดยจากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการกำหนดราคาขาย ยังไม่เป็นไปตาม หลักการดำเนินงานตามหลักการบัญชีต้นทุน หลักการจัดทำบัญชีชั้นต้นในการทำบัญชีรับ-จ่ายของกลุ่ม สอดคล้องกับเพ็ญนภา หวังที่ ชอบ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มจักสาน ผักตบชวาบ้านกูบ ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพทั่วไปของกลุ่มในการใช้ข้อมูลทางการบัญชี การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ในปัจจุบันจะใช้วิธีกะประมาณ ไม่มีการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน การกำหนดราคาขายจะใช้การกะประมาณ

มีความสามารถในงานบัญชีเล็กน้อย สอดคล้องกับ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) ได้ศึกษา การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต และการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรท่าหลวงยิ่งเจริญมีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตพบว่า ไม่เคยคำนวณต้นทุนการผลิต และไม่มีการจดบันทึกบัญชี การกำหนด ราคาขายใช้วิธีกะประมาณมาโดยตลอด ทำให้ไม่สามารถทราบผลตอบแทนหรือกำไรที่แท้จริงจากการลงทุนได้ ซึ่งจะทำให้กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกลุ่มชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การคำนวณจุดคุ้มทุนผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร พบว่า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนผลิตภัณฑ์จักสานนั้นยัง เป็นรูปแบบการกะประมาณ โดยสาเหตุหลักที่เกิดขึ้นเป็นเพราะว่าทางกลุ่มไม่ทราบต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่แท้จริง จึงทำให้ไม่สามารถ คำนวณหาจุดคุ้มทุนที่ถูกต้องได้ เป็นเพียงการคาดคะเน และสะสมข้อมูลต่างๆที่เกิดขึ้นด้วยการจดจำ บางครั้งมีการจดบันทึกในสมุด รับ-จ่าย แต่ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ จึงทำให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง รวมถึงต้นทุนวัตถุดิบ ้ทั้งทางตรงและทางอ้อม จำเป็นต้องซื้อจากแหล่งผลิตภายนอกซึ่งมีต้นทุนราคาที่แตกต่างกันตามจำนวนหน่วยที่สั่งซื้อแต่ละรอบ การสั่งซื้อวัตถุดิบไม่ได้มีแผนการสั่งซื้อที่ชัดเจน จะซื้อก็ต่อเมื่อวัตถุดิบนั้นหมดและมีช่วงระยะเวลาสั่งซื้อต่อครั้ง 3 – 4 วัน ทำให้การ ผลิตไม่ต่อเนื่อง จากปัญหาที่พบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานตำบลปากตมยังพบว่ามีสาเหตุมาจากการบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารจัดการต้นทุนยังไม่ถูกวิธี จะต้องมีการพัฒนาทั้งรูปแบบการดำเนินงานในลักษณะกลุ่ม การระดมทุนเพื่อรองรับการขยาย ปัจจัยการผลิต สอดคล้องกับณฐพงศ์ ใจซี่ตรง (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่การแข่งขันทางการตลาด บ้านสมใจ ตำบลใจดี อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของผู้ผลิตที่เกิดขึ้นในปัจจุบันยังขาดความเป็น เอกลักษณ์ มีกำไรต่ำ ไม่สามารถจำหน่ายได้อย่างรวดเร็ว ช่องทางการจัดจำหน่ายไม่หลากหลาย ขาดการส่งเสริมทางการตลาด ขาดกระบวนการควบคุมการผลิต การวางแผนในด้านต่างๆ ขาดทักษะในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพชุมชนอยู่ ห่างไกลจากตัวเมืองหรือแหล่งเศรษฐกิจ และด้านผลผลิตและคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชนไม่สามารถนำไปต่อยอดการเพิ่มมูลค่าได้ สอดคล้องกับลักขณา อินทร์บึงและคณะ (2563) ได้ศึกษาการจัดการสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยการจัดการความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินมีการจ่ายเงินปันผล เงินออม สวัสดิการ ด้านการตลาดขายผ่านสื่อ ออนไลน์ ด้านการผลิตใช้วัตถุดิบจากทุนชุมชน ด้านการจัดการทุนหมุนเวียนจากการระดมทุนมีการตั้งคณะกรรมการ ด้านการมีส่วนร่วมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก ด้านผู้นำมีการนำหลักการมีเหตุผลไปใช้ในการบริหารจัดการ มีศักยภาพด้านการ ประกอบการ และด้านนโยบายรัฐส่งเสริมให้ได้รับการรับรองจดทะเบียนมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ในส่วนของการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร พบว่าสินค้าที่ขายนั้นมีการกำหนดราคาขาย ที่สูงกว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง เนื่องจากเกิดจากการกะประมาณและบวกกำไรที่ต้องการ โดยที่ไม่ทราบต้นทุนที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ จึง ทำให้ราคาที่ขายสูงกว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันในท้องตลาด ทั้งนี้จำเป็นจะต้องสร้างความแตกต่างในเรื่องต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มรวมถึงการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สอดคล้องกับกุณฑีรา อาษาศรี (2562) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์กับการวางแผนการดำเนินงานและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดอย่าง ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุนชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์ การวางแผนการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าเพิ่มทางการตลาดโดยรวม ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุนชน จึงควรมีการจัดทำบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ให้มี ความลูกต้อง ครบถ้วน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดวางแผนในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการได้อย่างอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับนงลักษณ์ จิ๋วจูและคณะ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโอทอป (OTOP) และการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม พบว่า การบริหารจัดการของกลุ่มโอทอป (OTOP) วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม กลุ่ม ไม้กวาดเปลญวน บ้านบ่อแก้ว ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาเรื่องการบริหารในเรื่องของรูปแบบ บรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย สะดวก สามารถถือพกพาได้ง่าย การวางแผนทางด้านการเงินในการคำนวณหาต้นทุนผลิตภัณฑ์และการ วางแผนกำไรที่เหมาะสมทำให้สามารถพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อมได้ รวมถึงในด้านของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเองจะต้องมีการ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มในด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้

สรุปผลการวิจัย

การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อบริหารจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานบ้านน้ำพร ตำบลปากตม มีน้อยมาก และยังไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีต้นทุนที่ถูกต้อง มีการขายสินค้าให้กับลูกค้าในราคาที่สูงกว่าต้นทุนที่แท้จริง ยังมีผลิตภัณฑ์ ไม่หลากหลายรูปแบบ มีระบบการวางแผนบริหารงานที่ยังไม่ชัดเจน แต่ยังสามารถปรับปรุงพัฒนาสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของกลุ่ม เพื่อได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาทักษะการจักสานที่มีมาตรฐานสร้างมูลค่าด้วยความแตกต่าง สร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1. ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาทางด้านการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่ม จากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน
 - 2. ควรมีการส่งเสริมรูปแบบการจัดทำบัญชื่อย่างง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปผ่านสมาร์ทโฟน/คอมพิวเตอร์
 - 2. ควรมีการเพิ่มศักยภาพทักษะการจักสานต่อยอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป
 - 1. ควรเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงอบรมปฏิบัติการเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางด้านการบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชน
 - 2. ควรมีการวิจัยกลุ่มความร่วมมือเครือข่ายภาคีทางด้านกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กุณฑีรา อาษาศรี. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์กับการวางแผนการดำเนินงานและการ สร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุนชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฎสารคาม.
- ณฐพงศ์ ใจซื่อตรง. (2563). วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 22(2), 121-130
- ทัศน์ชัย ศิริวรรณ. (2564). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกี๊ยน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน. ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ.
- นงลักษณ์ จิ๋วจูและคณะ (2562). การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าของกลุ่มโอทอป (OTOP) และการบริหาร จัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม กลุ่มไม้กวาดเปลญวน บ้านบ่อแก้ว ตำบลพานทอง อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง, สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร แม่สอด.
- เพ็ญนภา หวังที่ชอบและคณะ. (2564). การใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่ม จักสานผักตบชวาบ้านกูบ ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. 10(3), 122-130.
- ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของวิสาหกิจชุมชน จังหวัด พระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 22(2)**, 169-179.
- ลักขณา อินทร์บึง. (2564). การจัดการสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น. **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยา** เชิงพุทธ. 6(3), 222-251.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏเลยวิชาการ ครั้งที่ 9 ประจำปี พ.ศ. 2566 "งานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อยกระดับเสรษฐกิจมูลค่าสูงของชุมชน"

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422&filename=index (สืบค้นเมื่อ วันที่ 3 มกราคม 2566).

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2565). **เศรษฐกิจฐานรากตามแนวทางประชารัฐ**. https://web.codi.or.th/development_ project/20201125-20029/ (สืบค้นเมื่อ วันที่ 4 มกราคม 2566).